

Factsheet Regioburgemeesters

Maart 2025

Regioburgemeester

Sinds de invoering van de nationale politie op 1 januari 2013, telt Nederland tien regioburgemeesters. Elke regioburgemeester is het bestuurlijke aanspreekpunt in de regionale eenheden, zowel voor de minister van Justitie en Veiligheid (JenV) als voor de andere burgemeesters op het gebied van politie en veiligheid.

De rol van de regioburgemeester is divers. Binnen de regionale eenheid is de regioburgemeester adviseur, initiator, coördinator en bemiddelaar, geeft een zienswijze en 'hakt knopen door' indien nodig. Voor deze rol zijn bevoegdheden toegekend, maar richting andere burgemeesters en de hoofdofficier van justitie wordt de rol vooral vervuld op basis van natuurlijk gezag. Of het nu gaat om het opstellen en vaststellen van het regionale beleidsplan of om het interveniëren bij onderlinge capaciteitsdiscussies tussen burgemeesters; de regioburgemeester is de functionaris die in positie is om bestuurlijk te acteren en 'knopen door te hakken'. De wettelijke basis hiervoor is niet alleen artikel 39, maar tevens artikel 56 van de Politiewet 2012.

De regioburgemeester wordt voor 4 jaar aangewezen door de minister op aanbeveling van de overige burgemeesters in de regio. Momenteel zijn de burgemeesters van de gemeenten Amsterdam, Leeuwarden, Maastricht, Nijmegen, Haarlem, Utrecht, Tilburg, Den Haag, Eindhoven en Rotterdam de regioburgemeesters. De regioburgemeester en de hoofdofficier van justitie overleggen regelmatig met de politiechef van een regionale eenheid.

De regioburgemeester legt over de uitoefening van deze taken op grond van de wet verantwoording af aan de overige burgemeesters van de gemeenten in het gebied waarin de regionale eenheid de politietaak uitvoert. In dit gebied kunnen de burgemeesters van de gemeenten gezamenlijk de minister verzoeken om de regioburgemeester van de functie te ontheffen.

Landelijk Overleg Veiligheid en Politie

Ten minste viermaal per jaar voert de minister tezamen met de korpschef overleg met de regioburgemeesters en de voorzitter van het College van procureurs-generaal (PG) over het beheer van en de taakuitvoering door de politie. Bij dit overleg zijn ook twee burgemeesters aangesloten van gemeenten met minder dan 100.000 inwoners. Deze worden aangewezen door de minister op voordracht van de VNG.

In het overleg wordt in elk geval gesproken over:

- de inrichting van de politie;
- de landelijke beleidsdoelstellingen;

- de verdeling van sterkte;
- het ontwerp van de begroting en het ontwerp van de meerjarenraming, het ontwerp van de jaarrekening, het ontwerp van het beheersplan en het jaarverslag;
- de benoeming van de leden van de leiding van de politie;
- voorstellen van wet, ontwerpen van algemene maatregel van bestuur en ontwerpen van ministeriële regeling die geheel of voor een belangrijk deel betrekking hebben op de taakuitvoering door en het beheer ten aanzien van de politie;
- bijstand.

Daarnaast wordt in dit overleg gesproken over bredere veiligheidsthema's, daar waar het de taakuitvoering van de politie betreft.

Regioburgemeester en Landelijke Doelstellingen

De minister stelt ten minste eenmaal in de vier jaar landelijke beleidsdoelstellingen vast voor de politie, gehoord de regioburgemeesters en de voorzitter van het College van PG's (art. 18). Deze worden door de minister vertaald in doelstellingen per eenheid. Ook deze doelstellingen per eenheid worden weer voorgelegd aan de regioburgemeesters, die voordat een reactie namens de eenheid wordt gegeven, alle burgemeesters in de regio moeten horen (art. 20).

De regioburgemeester is verantwoordelijk voor het opnemen van de landelijke beleidsdoelstellingen in het regionaal beleidsplan. Indien de minister van mening is dat deze doelstellingen onvoldoende in het beleidsplan zijn opgenomen, kan een aanwijzing worden gegeven aan de regioburgemeester.

Regioburgemeester en Regionaal Beleidsplan

Via het regionale beleidsplan wordt gestuurd op de prioriteiten en doelstellingen voor de regionale eenheid. Verder verdelen de burgemeesters en de hoofdofficier van justitie in het regionaal beleidsplan de beschikbare operationele sterkte over de onderdelen van de regionale eenheid. Het beleidsplan wordt opgesteld door de regioburgemeester en wordt ter vaststelling voorgelegd aan alle burgemeesters en de hoofdofficier in de regio. Indien er geen overeenstemming wordt bereikt over het plan dan stelt de regioburgemeester in overeenstemming met de hoofdofficier het plan vast. Dezelfde procedure geldt voor het jaarverslag.

De regionale beleidsplannen zijn bedoeld voor een periode van 4 jaar. Jaarlijkse herijking is natuurlijk mogelijk. De cyclus van de regionale beleidsplannen wordt voor zover mogelijk gekoppeld aan het ritme van de gemeenteraadsverkiezingen. Verandering van de regionale/bovenlokale en/of landelijke doelstellingen van de politie leiden tot bijstelling van de plannen.

De regioburgemeester en de hoofdofficier van justitie overleggen regelmatig met de politiechef over de uitvoering van het beleidsplan.

Regioburgemeester en Verdeling Politiecapaciteit

Politiecapaciteit is per definitie schaars. Het is daarom van belang dat het gezag zich rekenschap geeft van de mogelijkheden die de politie heeft om haar opdracht uit te voeren. Er kan echter een situatie ontstaan dat er problemen zijn die extra politiecapaciteit vergen boven de beschikbare capaciteit. De lokale teamchef/politiefchef heeft hierin een belangrijke adviserende rol.

Indien de capaciteit tekortschiet, dan zal dit eerst op districtsniveau en vervolgens op regionaal niveau worden opgelost. Het werken met flexibele capaciteit op districtsniveau maakt het in principe mogelijk dit binnen districtsverband op te lossen. De inzet van deze capaciteit vindt plaats in opdracht van het gezag.

Indien de betreffende gezagsdragers er onderling niet uitkomen, heeft de regioburgemeester een bemiddelende rol. De inzet van de regioburgemeester in deze fase is er op gericht binnen de regionale eenheid een oplossing te vinden. Herschikking van capaciteit binnen de regionale eenheid is aan de gezagsdragers, met een aan het regionale beleidsplan verbonden bijzondere - beslissende - rol voor de regioburgemeester en de hoofdofficier van justitie.

Als binnen de regionale eenheid geen oplossing wordt gevonden voor extra capaciteit, kan de burgemeester of hoofdofficier van justitie bij de korpschef een bijstandsverzoek indienen. De regioburgemeester geeft hier vooraf een zienswijze op (behoudens in spoedeisende gevallen; art. 56), waaraan de korpschef uitvoering moet geven. Wijst de korpschef het verzoek om zwaarwegende redenen af, dan kan de burgemeester of hoofdofficier van justitie in beroep bij de minister, die de korpschef een aanwijzing kan geven. Zo blijft bijstandsverlening, net als alle politie-inzet, altijd een bestuurlijke beslissing.

Bronnen:

- Politiewet 2012 en memorie van toelichting (kamerstuk 30880).
- Notitie Sturing zoals vastgesteld op de zgn. Wassenaarse conferentie d.d. 21 november 2011. In deze notitie zijn afspraken vastgelegd over de rol van het gezag, de gezagsdriehoek, de regioburgemeester en de minister van V&J. Deze afspraken zijn ook aan de Tweede en Eerste Kamer toegestuurd in het kader van de behandeling van de wet en zijn tevens opgenomen in het inrichtingsplan van de nationale politie.